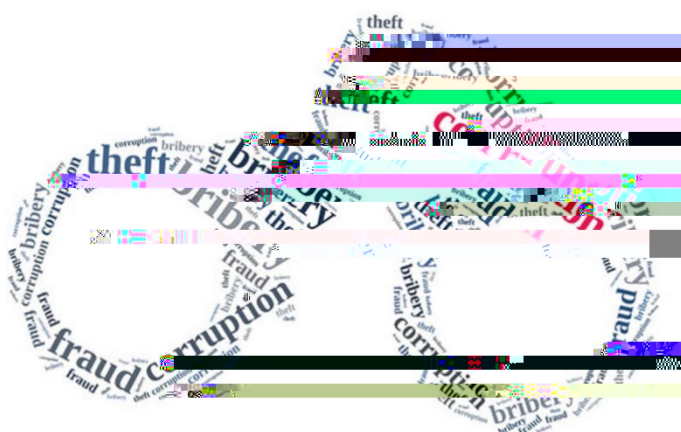

POLISI GWRTH DWYLL, LLWGRWOBRWYAETH A LLYGREDD

Dyddiad Cwblhau Asesiad Effaith Cydraddoldeb:	28 Mehefin 2021
Haen Cymeradwyo Polisi:	Haen 2 - Pwyllgor Archwilio
Dyddiad Cymeradwyo:	6 Gorffennaf 2021
Awdur:	Is-Bennaeth (Adnoddau a Chynllunio Ariannol)
Dyddiad Adolygu:	Gorffennaf 2024
Dyddiad Ianlwytho i wefan/mewnrwyd y Coleg:	I'w gadarnhau

Ar gael mewn ffont mawr a fformatau eraill ar gais

Efallai na fydd y cofnod hwn yn gyfredol os yw wedi ei argraffu

Eitem

RHAGAIR

Ni fydd Coleg Gwent yn derbyn unrhyw lefel o dwyll, llwgrwobrwyath na llygredd. Rydym yn ymroddedig i ddiogelu ein hasedau ac yn ymroddedig i onestrwydd a chywirdeb ym mhob un o'n gweithgareddau. Mae'r Coleg yn benderfynol y bydd yn rhwystro, atal a chanfod pob math o dwyll, llwgrwobrwyath a llygredd a gyflawnir yn ei erbyn, p'un a yw hynny'n gan bartïon mewnol neu allanol.

Mae'r Coleg yn ymroddedig i sicrhau y cyflawnir ei fusnes i gyd mewn modd agored, onest a theg. Disgwylir i bob llywodraethwr, staff a thrydydd partïon sy'n gweithio ar ran y Coleg fabwysiadu'r safonau uchaf o gywirdeb ac atebolrwydd, ac i chwarae rhan allweddol o ran hyrwyddo diwylliant gwrth dwyll, llwgrwobrwyo a llygredd.

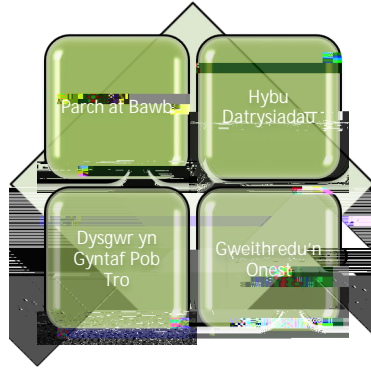
Ymchwiliwr9 (b-2.8 (h.d)-0.9 (,)2.4 (6G(l)-2.5 (i)-1.1(l)-2.4 ((r)1h)-1.5 uh0.9 (d-0.01.8(a)12.6ti)-181 ( )-)-2.4 (b).7(n

- methu ac atal llwgrwobr trwy esgeulustod (tosedd gorfforaethol)

Dan y Ddeddf Llwgrwobrwyath, mae'n bosibl y bydd tosedd wedi ei chyflawni hyd yn oed os nad

2. DATGANIAD POLISI

Mae Coleg Gwent yn ymroddedig i gyflawni ei waith gyda gonestrwydd a chywirdeb ac mewn modd cyfrifol a thryloyw. Disgwylwn i'r holl lywodraethwyr, staff a'r rhai sy'n gweithio i ni gynnal safonau ymddygiad uchel yn unol â'n Gwerthoedd Craidd fel yr amlinellir uchod a'n Codau Ymddygiad i Lywodraethwyr, Staff a *Phartneriaid*.

Mae Coleg Gwent yn gwerthfawrogi ei enw da am ymddygiad moesegol ac ar gyfer cywirdeb a dibynadwyedd ariannol. Rydym yn ymdrechu i wasanaethu ein dysgwyr hyd eithaf ein gallu, yn agored ac yn onest. Bydd unrhyw ymwneud mewn llwgrwobrwyath, Llygredd a thwyll yn adlewyrchu'n niweidiol ar ein delwedd ac enw da, ac ni fyddwn yn goddef ymddygiad o'r fath. Er mwyn cynnal ymddiriedaeth ein dysgwyr a phartneriaid ynghyd â'n henw da arbennig, rydym:

- Wedi sefydlu polisi atal llwgrwobrwyo, Llygredd a thwyll clir.
- Yn darparu hyfforddiant ac arweiniad i'r holl weithwyr er mwyn iddynt allu cydnabod ac osgoi defnydd o llwgrwobrwyo ganddynt eu hunain ac osgoi unrhyw weithgaredd y gellir ei bennu i fod yn llwgr a/neu dwyllodrus.
- Yn annog staff i fod yn wyliadwrus ac i adrodd am unrhyw amheuan o llwgrwobrwyo, Llygredd neu dwyll, gan ddarparu ffrydiau addas ar gyfer cyfathrebu a sicrhau od gwybodaeth sensitif yn cael ei thrin yn briodol.
- Yn ymchwilio'n drylwyr i unrhyw achosion o'r fath o gamymddwyn honedig a chynorthwyo'r heddlu ac awdurdodau priodol eraill mewn unrhyw erlyniad sy'n dilyn.
- Yn cymryd camau pendant a grymus yn erbyn unrhyw unigolyn neu unigolion sy'n ymwneud â llwgrwobrwyath, Llygredd neu dwyll.

3. ATAL TWYLL, LLWGRWOBRYAETH A LLYGREDD

Mae'r Coleg yn gweithredu o fewn fframwaith cadarn o ymddygiad disgwylidig a rheolaeth fewnol sy'n cynnwys gwerthoedd ac ymddygiadau, y cod ymddygiad a systemau a gweithdrefnau, yn cynnwys Archebion Sefydlog a Rheoliadau Ariannol a'r polisi a gweithdrefn caffael. Mae'r rhain wedi eu cynllunio'n rhannol er mwyn atal twyll a Llygredd ac i hybu atebolrwydd. Rydym yn gofyn i lywodraethwyr, staff a thrydydd partion sy'n gweithio ar ein rhan weithredu yn unol â'r fframwaith hon.

Mae gan y Coleg systemau a gweithdrefnau sy'n ymgorffori rheoliadau mewnol cadarn a gynlluniwyd i leihau'r risg y gall twyll, llwgrwobryaeth a llygredd ddigwydd. Gofynnir i reolwyr nodi'r risgiau y mae systemau yn agored iddynt (gan gynnwys y risg o dwyll), i ddatblygu a chynnal rheoliadau i liniaru a rheoli'r risgiau ac i sicrhau y cydymffurfir yn briodol â rheoliadau o'r fath. Mae'r Gofrestr Risgiau Corfforaethol yn nodi twyll a seiberdroseddau fel risgiau allweddol i'r Coleg ac yn cyflwyno'r camau lliniaru sy'n weithredol i leihau'r risg. Mae gwasanaeth Archwiliad Mewnol y Coleg yn adolygu digonoldeb ac effeithiolrwydd rheoliadau mewnol, yn rhan o'u rhaglen archwilio flynyddol, i ddarparu sicrwydd i reolwyr, y Tim Rheoli Corfforaethol a'r Pwyllgor Archwilio.

Mesur ataliol allweddol i leihau'r risg o dwyll a llygredd yw cymryd camau effeithiol yn y cam recriwtio i sefydlu, cyn belled ag y bo modd, y cofnod blaenorol o ddarpar staff o ran eu priodoldeb a'u cywirdeb. Yn hyn o beth, dylid trin staff dros dro yn yr un modd â staff parhaol. Dylai recriwtio staff fod yn unol â'r gweithdrefnau a nodir yn y polisiau AD perthnasol, a dylid cael tystlythyrau ysgrifenedig cyn gwneud cynigion cyflogaeth ffurfiol.

Rhaid i Gyfarwyddwyr a Deiliaid Swyddi Uwch:

- ddatgelu manylion unrhyw sefydliadau y mae ganddynt safle o awdurdod neu ddiddordeb perthnasol arall ynddynt ac y gallai eu busnes ddod â nhw i gysylltiad â'r Coleg.
- Datgelu unrhyw drafodion rhwng y Coleg a phartion sy'n gysylltiedig â hwy.

Er mwyn lleihau'r risg o llwgrwobryaeth a llygredd, mae'r Coleg wedi mabwysiadu'r polisi canlynol ar roddion a lletygarwch:

-

4. ADRODD AM DWYLL, LLWGRWOBRWYAETH A LLYGREDD

Canllaw Cyflym i Adrodd am Bryder

A oes gennych bryderon ynghylch twyll, llwgrwobrwyath neu lygredd yn digwydd yn y Coleg?

DYLECH

Nodwch eich pryderon - cofnodwch fanylion fel eich pryderon, enwau, dyddiadau, amseroedd, manylion sgysiau, ffotograffau, sgrinluniau, e-byst, ffynonellau cyfryngau eraill a thystion posib. Cofnodwch yr amser, dyddiad a llofnodi'ch nodiadau

NI DDYLECH

Fynd at y sawl a amheuir na chyfleu pryderon i unrhyw un heblaw'r rhai awdurdodedig. Peidiwch byth â cheisio cwestiynu rhywun sydd dan amheuaeth eich hun; gallai hyn dynnu

- ii. Dylai'r cyfarwyddwr perthnasol, ar y cyd â'r Cyfarwyddwr Cyllid, fodloni ei hun bod sail resymol i'r amheuaeth, a threfnu i ymchwiliad gael ei gynnal. Dylai'r ymchwiliad gael ei aseinio i berson sydd â phrofiad neu gymwysterau priodol. Ar yr adeg hon dylid hysbysu'r Cyfarwyddwr AD a Datblygu Sefydliadol o'r ymchwiliad. Gwneir unrhyw benderfyniad i gyfeirio'r mater at yr Heddlu mewn ymgynghoriad â'r Prifathro/Prif Weithredwr ac Is-Bennaeth (Adnoddau a Chynllunio).
- iii. Bydd y Cyfarwyddwr Cyllid yn cofnodi adroddiadau o dwyll a amheuir/gwirioneddol mewn Cofrestr Twyll ganolog.
- iv. Dylai'r rheolwyr weithredu ar unwaith i atal colled bellach, a dylent gymryd camau i ddiogelu unrhyw dystiolaeth.
- v. Dylai'r swyddog ymchwilio gadw unrhyw ddogfennaeth berthnasol yn ddiogel, yn ei fformat gwreiddiol - ni ddylid ysgrifennu arni na'i newid mewn unrhyw ffordd. Argymhellir cadw dogfennau mewn waledi plastig. Rhaid diogelu eitemau neu offer eraill sy'n berthnasol i'r ymchwiliad heb unrhyw newid i'w cyflwr gwreiddiol, er enghraifft, cyfrifiaduron personol ac unrhyw gofnodion arnynt.
- vi. Gallai canlyniad terfynol ymchwiliad arwain at ymddangosiad llys. Felly mae'n bwysig bod yr ymchwiliad yn gallu gwrthsefyll trylwyredd croesholi. Mae tystiolaeth yn hanfodol, a dylai'r swyddog ymchwilio gadw tystiolaeth ar ffurf sy'n dderbyniol yn gyfreithiol.
- vii. Dylid cadw cofnod manwl o'r ymchwiliad. Dylai hyn gynnwys ffeil gronolegol sy'n cofnodi manylion sgysiau ffôn, trafodaethau, cyfarfodydd a chyfweliadau, manylion y dogfennau a adolygwyd, a manylion unrhyw brofion a dadansoddiadau a gynhaliwyd.
- viii. Dylid cynnal pob cyfweliad mewn modd teg a phriodol. Pan fo posibilrwydd o erlyniad troseddol, dylid ceisio cyngor gan yr heddlu i sicrhau bod gofynion Deddf yr Heddlu a Thystiolaeth Droseddol (PACE) yn cael eu bodloni. Dylai'r swyddog ymchwilio ofyn am gyngor gan y Cyfarwyddwr (AD a Datblygu Sefydliadol) cyn cynnal unrhyw gyfweliadau.
- ix. Bydd y Cyfarwyddwr (AD a Datblygu Sefydliadol) yn darparu cyngor ar y camau sydd eu hangen i sicrhau unrhyw arian parod a thystiolaeth, a bydd yn cynghori ar weithdrefnau disgyblu, yn enwedig lle gallai fod angen atal staff.
- x. Ni ddylid datgelu unrhyw wybodaeth i unrhyw un heblaw'r grŵp bach o uwch reoQ

5.

6. POLISIŶAU A DOGFENNAU CYSYLLTIEDIG

- Polisi Chwythu'r Chwiban
- Rheoleiddio a Chyfundrefnau Ariannol
- Polisi Disgyblu
- Polisi Rheoli'r Trysorlys
- Polisi Treuliau a Buddion
- Polisi Recriwtio
- Cod Ymddygiad Staff
- Gwerthoedd ac Ymddygiadau Craidd